

Autumnal singing and territoriality in Common Redstart *Phoenicurus phoenicurus*

MILAN VOGRIN

The most common functions attributed to bird song are territory defence against other males, and female attraction and stimulation during breeding (e.g. McGregor 1991). Some birds only sing for a short period of time, when attracting mates (Catchpole 1980) or they sing longer and more complex songs before they get mated (Hasselquist & Bensch 1991), suggesting that the function of song is mate attraction. Other birds sing through the entire breeding season (Järvi et al. 1980), suggesting that song is important in territory defence. These functions of song are not mutually exclusive, although one may be more important than the other, depending on the species' ecology, mating system and evolutionary forces acting on individuals through sexual selection. Moreover, some passerines sing also in the non-breeding season, e.g. during autumn. The autumnal song is likely to be a preparation for breeding in the subsequent year as was shown by Hegner & Wingfield (1986) for House Sparrows *Passer domesticus*. In this species the territorial activities in autumn could enhance next year's breeding success. The same explanation was recently suggested for autumn territorial song in the Black Redstart *Phoenicurus ochruros* (Andersson 2001).

In this note I describe observations of autumnal song in the Common Redstart *Phoenicurus phoenicurus*, which has, according to literature data, not been observed so far.

The observations took place on Dravsko polje near the village Race in northeastern Slovenia at an altitude from 240 to 270 m, where the Common Redstart is a regular but not so common breeder (pers. obs.). Dravsko polje belongs to the Pannonic phytogeographical area, the climate is modified continental with a mean annual rainfall of 1000 mm, and a mean temperature of 8°C. Detailed descriptions of Dravsko polje is given in Vogrin & Vogrin (1999).

Till now I have collected two observations of autumnal singing of Common Redstart. The breeding season of Common Redstart in my study area usually started in mid April and ended in the last days of July. The first observation of autumnal song was from 19 September 1995 when I observed a male Common Redstart perching on a branch of an old

Oak *Quercus robur*. On exactly this locality I had earlier in the same year observed a territorial male in April and May and a pair with young in July. After a few seconds the male started singing almost like it does during the breeding season, although its song was shorter. I checked the vicinity and I found another male perching on a dead branch of *Alnus glutinosa* about 30 m away. To my surprise, the first male flew to the second one and started chasing the rival, obviously out of his territory. When the first male returned to his post, he started to sing again.

A second observation of autumnal song comes from an old orchard close to the village where a pair of Common Redstart was breeding in 2000. I observed a singing male in the morning hours of 29 September. The situation was almost identical to the first observation. The male sang on an apple branch, perching on sentinel positions, and when detecting another male chasing the rival.

In both cases no females were detected in the vicinity of the singing male. Moreover, on both localities during next summer, territories were occupied. However, since the males were not ringed I do not know if the males were the same as during previous autumn.

Till now a period of singing in autumn has been reported in several West Palearctic passerines, e.g. Blackbird *Turdus merula*, Chiffchaff *Phylloscopus collybita*, and Nuthatch *Sitta europea* (Snow 1958, Hofmann & Gwinner 1963, Matthijsen & Dhondt 1983). Moreover, autumn singing was detected also in the closely related Black Redstart *Phoenicurus ochruros* as recently reported by e.g. Glutz & Bauer (1988), Schmidt (1992), Weggler (2000), and Andersson (2001). However, more interesting is that so far post-breeding territoriality in true migratory species has been described only in the Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* (see Lawn 1994). However, since autumn territoriality can be hard to detect (Lawn 1994), it is unclear how widespread this trait is among migratory passerines. According to my observations of Common Redstarts it is clear that some migratory species sing also during their migration and, moreover, hold also temporary territories.

References

- Andersson, R. 2001. Autumn biology and song activity in a population of Black Redstart *Phoenicurus ochruros* in south-western Sweden. *Ornis Svecica* 11: 135–146. In Swedish with English summary.
- Catchpole, C.K. 1980. Sexual selection and the evolution of complex songs among European warblers of the genus *Acrocephalus*. *Behaviour* 74: 149–166.

- Glutz, U.N. & Bauer, K. (eds.). *Handbuch der Vögel Mitteleuropas*. Vol. 11. Aula Verlag, Wiesbaden.
- Hasselquist, D. & Bensch, S. 1991. Trade-offs between mate guarding and mate attraction in the polygynous great reed warbler. *Behav. Ecol. Sociobiol.* 28: 187–193.
- Hegner, R.E. & Wingfield, J.C. 1986. Gonadal development during autumn and winter in House Sparrows. *Condor* 88: 269–278.
- Hofmann, P. & Gwinner, E. 1963. Zum Balzverhalten des Zilpzalps, *Phylloscopus collybita*, im Frühling und im Herbst. *Journal für Ornithologie* 104: 365–371.
- Järvi, T., Radesäter, T. & Jakobsen, S. 1980. The song of the willow warbler *Phylloscopus trochilus* with special reference to singing behaviour in agonistic situations. *Ornis Scandinavica* 11: 236–242.
- Matthijssen, E. & Dhondt, A.A. 1983. Die Ansiedlung junger Kleiber (*Sitta europaea*) im Spätsommer und Herbst. *Journal für Ornithologie* 124: 281–290.
- McGregor, P.K. 1991. The singer and the song: on the receiving end of bird song. *Biol. Rev.* 66: 57–81.
- Schmidt, E. 1992. Data on the singing period of Black Redstart (*Phoenicurus ochruros*) in Hungary. *Aquila* 99: 95–98.
- Vogrin M. & Vogrin N., (eds.) 1999. Landscape park Racki ribniki – Požeg. DPPVN – Society for bird research and nature conservation. Race. In Slovene with English summary.
- Weggler, M. 2000. Reproductive consequences of autumnal singing in Black Redstart (*Phoenicurus ochruros*). *The Auk* 117: 65–73.

Sammanfattning

Sång och revir under hösten hos rödstjärt Phoenicurus phoenicurus

Sångens funktion hos fåglar anses vara antingen revirförsvar gentemot andra hanar eller attraktion och stimulering av honor inför häckningen. Vissa arter sjunger bara en kort period innan de bildar par eller sjunger en mera komplicerad sång före än efter parbildningen, något som tyder på att sångens funktion är att attrahera en hona. Andra arter sjunger under hela häckningstiden, vilket tyder på att sången är viktig för revirförsvaret. Men en del fåglar sjunger även på hösten, vilket föreslagits ha samband med kommande års häckning. För gråsparv har man också visat att reviraktivitet under hösten kan förstärka nästa års häckningsframgång.

I denna rapport beskriver jag höstsång hos rödstjärt, något som hittills inte förefaller rapporterat i litteraturen. Observationerna gjordes i nordöstra Slovenien på en nivå mellan 240 och 270 m, där rödstjärten är en regelbunden men inte vanlig häckfågel. Klimatet här är modifierat kontinentalt med en årsnederbörd på 1000 mm och en medeltemperatur på åtta grader.

Hittills har jag två observationer. Den första ob-

servationen gjordes den 19 september 1995. Då fann jag en sjungande rödstjärthane. Sången liknade den på våren men var kortare. Jag kontrollerade omgivningen och fann en annan rödstjärthane ca 30 m bort. Till min överraskning flög den förste hanen iväg mot den senare och började jaga sin rival. Sedan återvände den till sin sångpost igen och fortsatte att sjunga. På exakt denna plats hade jag tidigare i april och maj noterat en revirhållande hane och sett ungar i juli. Den andra observationen gjordes den 29 september 2000. Situationen var närmast identisk med den vid den första observationen. Även denna gång upptäckte hanen en rival som den jagade. I ingendera fallet sågs någon hona.

Höstsång har noterats hos flera arter, t.ex. koltrast, gransångare och nötväcka. Höstsång har också registrerats hos den närbesläktade svarta rödstjärten. Hos arter som är strikt flyttande i mitt område har höstsång tidigare bara beskrivits för lövsångaren. Mina observationer visar nu att även rödstjärten tillhör denna kategori.

Milan Vogrin, Zg. Hajdina 83 c, SI-2288 Hajdina, Slovenia. E-mail: milan.vogrin@guest.arnes.si

Kullsammanlagning hos grågås *Anser anser*

HAKON PERSSON

Observationer av en grågåskull med 15 dunungar vid Angarnsjöängen 1999 ledde till att Svante Söderholm fann “det ytterst troligt att 15-kullen inte bestod av sammanslagna kullar utan att den var en sann kull i den bemärkelsen att äggen ruvats och framkläckts av ett grågåspar, men att äggen i kullen härstammade från två eller flera honor” (Söderholm 2000). Henning Jensen betvivlade denna slutsats och hävdade istället “at det ‘ekstremt’ store kuld skyldes adoptioner af unger fra andre par, hvilket i Utterslev Mose tilsyneladende er en helt normal strategi i grågåsens ynglebiologi” (Jensen 2000). I genmäle vidhöll Söderholm (2001) sin tidigare uppfattning, bland annat anförande: “Trots att enstaka fall av adoption finns beskrivet i litteraturen är jag tveksam till att det är ett vanligt och utbrett beteende hos grågås. Om så vore fallet borde detta vara välkänt och beskrivet i moderna handböcker som *The Birds of Western Palearctic* (Cramp & Simmons